

Hoe Nederland Obama kan helpen

Thomas Colignatus
<http://www.dataweb.nl/~cool>
6 november 2008 (iets verbeterd)

De president-elect Barack Obama staat voor een gigantische uitdaging. Twee oorlogen, een “planet at peril” zoals hij de klimaatcrisis noemde, en grote financiële tekorten. Het helpt niet dat de wereld in zijn liefde-haat verhouding tot de USA nu tot ergernis neigt en dat er zoveel dollars rondzwerven dat een dollarcrisis niet ver weg is waarna ergernis tot woede kan worden. Obama zal juist ook aan het thuisfront nog heel wat weerstand moeten overwinnen. 47% procent stemde niet op hem en bij degenen die wel op hem stemden zullen er velen zijn die wat aarzelend over de streep kwamen. Een nationaal ziekenfonds is niet snel geregeld en zeker niet wanneer het geld wegstroomt aan pogingen het financiële systeem überhaupt te redden.

Obama ondervindt opvallend veel ondersteuning in Nederland. Van links tot rechts ziet men de agenda van Bush falen en Obama lijkt de beste kans op verbetering. Vanzelfsprekend heeft de voorkeur voor Obama iets gratis. We kunnen niet stemmen, we kijken slechts naar een spannende film met een *good guy* en een *bad guy*. Het is een hele nieuwe gedachte dat we iets zouden kunnen doen om Obama daadwerkelijk te helpen. Toch zou dit kunnen en dit zou ook de beste manier zijn om aan ons enthousiasme uiting te geven. Helpen we Obama niet dan heeft hij minder kans te slagen en hebben we ook onszelf iets verwijten.

Nederland helpt gewoonlijk met geld en ontwikkelingshulp. Laten we dit naar een abstracter niveau tillen en ons afvragen of er ook andere manieren zijn. Dan komen we snel uit bij het begrip “het goede voorbeeld geven”. Het kernpunt is dat Amerikanen wel enige belangstelling voor een verzorgingsstaat als Nederland hebben maar altijd schrikken van de hoge kosten en de grote aantallen personen die met een uitkering buiten het arbeidsproces zijn geplaatst. Vermoedelijk komt het door het aardgas dat we niet de tijd hebben genomen om scherp te zoeken naar betere oplossingen. Nederland heeft in ieder geval een wel erg gemakkelijke weg gekozen om sociale onvrede af te kopen. Laten we dit nu anders aanpakken. Laten we Obama helpen door hier een verzorgingsstaat neer te zetten waardoor hij zijn landgenoten kan wijzen op het voorbeeld van Nederland, waar zaken praktisch werken, efficiënt, met een redelijke prijs en op een fatsoenlijk sociaal niveau. Dat zou toch mooi zijn ?

Willen we dit bereiken dan is een parlementaire enquête nodig naar de massale werkloosheid en de rol daarbij van de voorbereiding van het economische beleid, en met name de rol van het Centraal Planbureau. Waar velen spreken over een lage arbeidsparticipatie door de uitkeringen is er eigenlijk sprake van verborgen werkloosheid. Waar velen menen dat milieu en werk ten koste van elkaar gaan, dan is dat onjuist, want een beter milieu vraagt juist meer werk. Scholing en onderwijs zijn lastig wanneer leerlingen al weten dat ze door de hoge loonkosten toch werkloos zullen worden. Er zijn vele vastgeroeste gedachten, organisaties en posities die gevoed worden vanuit verkeerde economische modellen en een gebrek aan onafhankelijk advies. Ook de huidige financiële crisis en verwachte recessie met stijgende werkloosheid heeft alles te maken met de manier waarop het economische beleid tot stand komt. Sommigen stellen, zoals Lans Bovenberg (deze pagina 4/11): “Overheden, banken, economen, kiezers, burgers, pensioenfondsen – we zijn allemaal ziende blind geweest.” Dat is onjuist, er zijn goede waarschuwingen geweest maar dit andere advies werd geen ruimte gegeven.

Jan Tinbergen, de Nobelprijswinnaar in de economie, was niet voor niets voorstander van de oprichting van een Centraal Planbureau. Het is geen toeval dat de sleutel nu weer ligt bij de relatie tussen ons democratisch stelsel en het economisch advies – met voor ons land het functioneren van het CPB.

Thomas Colignatus is de wetenschappelijke schrijversnaam van Thomas Cool, econometrist te Scheveningen. Hij is auteur van "Trias Politica & Centraal Planbureau", 1994. Thomas Cool is voor het Sociaal Liberaal Forum kandidaat voor EU president. Cool werkte bij het CPB in 1982-1991, presenteerde een analyse omtrent werkloosheid, zag zich geconfronteerd met censuur en ontslag, en protesteert hiertegen.